

Адыгабзэмрэ тхыбзэмрэ я Мафэ гъэтхапэм и 17-м Истамбул щыхагъэунэфыкІыгъ. Аш Адыгейим илІыкІо купрагъэблэгъагъ. НыбжьыкІэ театральнэ купэу «Щыгъыжыыер», телерадиокомпанием илофышІэхэр, «Адыгэ макъэм» икорреспондентзу Гъонэжыкъо Сэтэнай а купым хэтыгъэхэр.

МэхфэкI зэхахьэм пишьэрыль шъяхыIэу иIэр IэкIыб къера-лыгъом щыпсэухэрэ тильэп-къэгъухэм яныдэльфыбзэ къа-ухъумэныр, якультурэ, яшэн-хабзэхэр чIамынэнхэм фэлэжъэн-хэр ары. Аш фэIорышIэрэ зэхахъэхэр, Iофтхъабзэхэр Тыркуем щызэхашэх, къакIэхъухъэхэрэ ныбжыкIэхэр ятэжь пашьэхэм яльэуж руkIонхэм фагъасэх. Истамбул щызэхашэгъэ Iоф-тхъабзэм яныдэльфыбзэ зыгъэ-льяпIэхэрэ къышызэрэугъо-игъэх. Усэхэр, орэдхэр къая-гъэх, къэгъэльэгъон цыкIухэр къашыгъэх, адыгабзэр агъэбзэ-рэбзагъ. Зэхахьэм фэгъэхыгъеу я 3-рэ нэкIубгъом къихъагъэм нахь игъэкIотыгъеу нэIуасэ зы-шифэшьушын шъулъэкIыщ.

Continued from back cover

ГүмэкIыгъохэр, щыкIагъэхэр дагъэзыжых

Гъогурыклоныр щынэгъончъэнымкіэ хәбзэгъэуцуғъэр зәрагъэцакіэрэм, Іашэр хәбзэнчъеу къызэрәрагъекіокырэм епхыгъэ бзэджәшіагъеу къыхагъәщыхэрэр ықли зәхафыхэрэр профилактике шыгъэнхэмкіэ уполномоченнэ күулыкъухэм ялоофшіэн зәрагъэцакіэрэм АР-м и Прокуратуре щытегуышылагъэх.

Хэбзэухүмэктэй кылышкүхэм якоординационнэ зэхэссыг о пэцэнтигээ дызэрихьагь АР-м ипрокурорэу Марк Большеворскэм. Джааш фэдэу юфтыхъабзэм хэлэжьагьэх Кыбылэ федеральнэ шьолтырымкэ УФ-м и Президент и Полномочнэ аппарат иллыклоу Федеральнэ инспектор шьхьяаэу Адыгэ Республикаэм ёшы С. Дрокиныр, АР-м и Премьер-министрэу А. Наролиныр, АР-м и Апшэрэх хыкум и Тхъаматэу Трахъо Аслъян, АР-м и Лышхъээ и Администрации ыкчи министрэхэм я Кабинет ипащэу Тхъакүүшынэ Мурат, район администрации хэм япащэхэр, автомобиль гьогхэм яыгын фэгээзэгъэхэ учреждениехэм япащэхэр, прокурорхэр.

Зэхэсгыгом пэублэ гүщүэл
кьышшийзэ М. Большевор-
скэм кьызэриуагъэмкэ, гъо-
гурькённыр шынагъончъац шы-

тыныр 1оғығъо шъхъаlеу шъолъырым ильхэм ащыш.

Автомобиль гъогухэм хъугъэшлэгэхээр атехъухъээрэм цыфхэм чөннэгэшхо ыкли зэрарышло къафаахьы. Лъэрсрыклохэм ыкли водительхэм ашлээ, гъогурыклоным ишапхъэхэр бэрэаукъохэу къыхэкы: псынкаашэумэзекло, алэ ит автомобилим дэхых, ягъогу текыхэшь, ыпэктэекийкырэм игъогу төхъэх, ешъугъэхэу рулым къерсых. Ашнэмийкэу авариихэм лъапсэу афэхъухъээрэм ашыщ гъогухэм языт зэрэлзэн.

— Гыргыхэм къатехъухъэхэ-
ре хуగъэ-шлагъэхэр нахь макъэ
шыгъэнхэм фэшл ахэм альены-
къокъэ хабзэр ухымэгъэным
епхыгъэ зэфхэхысыжъхэр ре-
нэу пышынхэ, нэужым гумэкъы-
гью, Ѣыклагъэу Ѣылэхэр дэгъэ-
зыжыгъэнхэ фае, — къыгуягъ
АР-м ипрокурор.

2017-рэ ильэсүм лъэсрүкю зэпүрүкын пэхэм къащыхуугъэхэ

хъугъэ-шагъэхэм япчыагъэ проценти 9,8-кэ нахьыбэ хъугъэ, нэбгыре 63-мэ шъобжхэр ате-щагъэхэ хъугъэ, ешъуагъэхэу рулым кэрысчэ водительхэм апкы кыикыкэ шъобж зытеща-гъэхэм япчыагъэ проценти 10 хэхъуагь. Ильэсэү тызыхэтым ишцлэ мэзэ закъо авариехэм нэбгыри 7 ахэклоцагь.

Гоюхэр ыкы урамжэр щынэгъонччуу, рехъатеу щытынхэмкээ пшъедеккыжь зыхыхэрэ пащэхэм ыкы шъольырым гоюхыр-клоныр щынэгъончъенымкэ и Къэралыгъо автоинспекцион ялофшлэн зэрэзэхажэрэм уигъэрэзэпнэу щытэл, пашорыгъэшь тофтухабзэхэр икъу фэдизэу зэхажэхэрэп, административнэхэбзэукъоныгъэхэм алъенын-къокээ законыр аукъоу къыхажы. Джаш фэдэу автомобиль гоюхэр языти шапхъэхэм адимыштэу къыхажы, аш ыпкъыкъикыкэ авариехэр мэхъух.

Автомобиль Ньюгхэм языет

зэшьмыкъоным лъыпльэхэрэ
къэралыгъо ыкы муниципальны
къулыкъухэм ялофшлэн нахын
агъэлтэшын, джащ фэдэу хъылтээ
зезыцхэрэ машинэхэм альянсын
къоклэ Ѣылхэ шапхъэхэр гъэсэн
цэктэгъэнхэм пытагъэ хэлтээ
къяклонлэгъэн фаэ.

Хэбзэгъятууцгъэм ыкы Ioшшэным изэхэцэн альэнэйкоктэ кыха гээчилгээ хэвүүнээсээ хэр дэгээзыжыгтээнхэм, гьогурыклоныр щынэгтэйчай щытынымкээ пэшшорыгтэшь Ioфтьхабзэхэм язэхэцэн шүүагчээ кынтуу гээпсигээнхэм фытегээпсихэгъэхээ унашьхөхэр шыгтээнхэм мышь пытагчээ хэлтээ кьеңолтэгэн зэрэфаар прокурорым кынхиргэшьгүй.

Джащ фэдэу Іашэр, щэхэр ыклин къагъэохэрэ пкыгылохэр хэбзэнчьеу зэрагъэзеклохэрэм пшшүеклögъэнэм ыльянъык! Республикаем илофхэм язытейти уигъэрэзэнэу зэрэщтыр къэз зэрэгчлэлийнхэм къыхагъяшыг

2016-рэ ильэсүм цыфхэм ежье-
жырырэу Іэши 117-рэ къатыгъ,
блэкыгъэ ильэсүм а пчагъэр
376-м кълехъагь. Іашэр хэбзэн-
чъэу агъэфедээз бзэджэшшагьэ
зезыхъэгъэ нэбгырэ 17-мэ хъапс
атыральхъагь.

Іофтхъабзэм къыщыгушылайтъех, йофыгъохэм еплъыкіләу афыръялэр къыралотыкылый республикәм ипрокурор игуадзэу Кылкы Исмахылә, гъогурыклоныр щынэгъончъенымкә Къэралыгъо автоинспекцием Адыгеимкә и Гъелорышланылыша иштәү Александр Курлак

Мыш фэдэхэбзэукуноыгъэхэр, бээджэшлагъэхэр кыхихгээцьгъэнхэм ыкли зэхэфыгъэнхэм фэшүү уполномоченнэ ведомствэхэм яловшэн нахь шулагъэ кытэу зэхашэн зэрэфагер зэхэсэгтэй кыншаалагь, аш епхыгъэ унэшьо гъэнэфагъэхэри сүнчлэх.

КЛАРЭ Фатим

Мэкъумэш хъызмэтыр

БЫЛЫМХҮНЫМ НАХЬ ЗЫРАГЬЭУШЬОБГҮНЭУ...

Кошхэблэ районыр мэкъумэш хъызмэтым анахыбэу хэхьонигъэхэр зышишыхэрэ муниципальнэ образованиеу республикэм илхэм ашыщ.

Пстэумки мэкъумэш-фермер хъызмэтшлэп 500-м ехъу аш щэлажье, унэгьо мини 8-м ехъумэ ящагухэм хъызмэтшлэп эхэр ашагъэпсыгъэх, чыгуу районым щалэжырэр гектар мин 50-м клахъэ. Ильэс къэс лэжыгъэ бэгъуагъэу йаахыжырэмки республикэм апэрэ чыпэхэр щызыубытихэрэм ашыщ.

Блэкыгъэ тхъамафэм мы районым тышылагъ, мэкъумэш хъызмэтымкэ аш и Гъэорышлапэ пэ ишащэу Сэмэгу Заур зыуд-

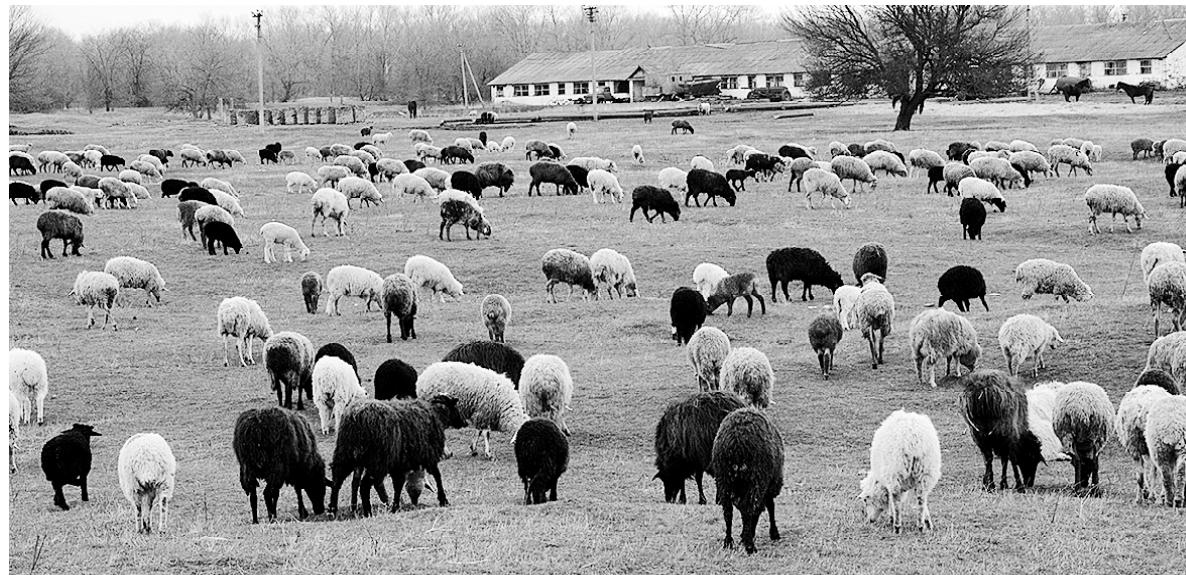
2013-рэ ильэсэу программэр зышишлэп къышыублагъэу, 2017-рэ ильэсэри къыхиубытэу, пстэумки хъызмэтшлэп 55-мэ аш фэдэ ахъщэ Илпэшлэгъ къаратыгъ. Ар пстэумки сомэ миллионы 110-м ехъу. Аш щыщэу сомэ миллион 58-м ехъур мэкъумэш хъызмэтшлэп ыгъэпсынэу егъэжылэп зышишлэп ары къизфэктуагъэр.

гукодыгъо альэгъурэп, ом о узэрещыгугъэу зыкызыримы шыщтим сидигъоки фэхъазырх. Аш фэдэ ильэсэу къылэхъэрэхэм зэршы хабзэу, етлунгъэу лэжыгъэхэм чыгъэшүхэр алэклагъахъэх, хээмрэ рапсымэ аухыгъ, коцым щыщэу къафэнгъагъэри бэл. Ар апэрэ етыгъор ары, гъэтхапэм ыкхэхэм — мэлыльфэгъум икъихыагъухэм, ятлонэрэу алэклагъахъаштых, ящнэрэ етыгъори къаклэлтыкш... Ахэм ауж къызтеуцожыныш, лэжыгъэ бэгъуагъэ къирахыжынэу мэгүгъэх ыкыяамал къызэрихъэу ахигъэхон тухэль и.

Чыгулэжынмкэ апе итхэм

Кошхэблэ районым джыре нэс имылагъэр чыгхатэхэр ары, ау ашкы нэмикэ районхэм ауж ихъагъэх. Блэкыгъэ ильэсэм ООО-у «ГринАгроАдигея» зыфиоу Емыкэ Бисльян зипашэм, мылэрысэ чыг цыклюхэр гектар 20 фэдизмэ атыргиетысхъагъэх, мыгъэ джыри гектари 5-м къышмыкэу ахигъэхон тухэль и.

Чыгулэжынмкэ апе итхэм

кэ, бжыхасэу апхыгъэр гектар 17666-рэ мэхъу. Аш щыщэу гектар 15408-р коцы, 1700-р хэм рагъуубытыгъ, рапсыр гектар 558-рэ. Гъэтхасэхэм ялхыни Кошхэблэ районым шлэхэу щырагъэжьешт. Чыгухэр аш фагъэхъазырх. Зэнтхым ип-

тащыщ, аш тырэгушо, — ыуагъ Сэмэгу Заур. — Ау ар икүгътэу зыдгэгупсэфыжынэу тифаеп. Былымхүнүм нахь зедгээшүомбгүнэу, лыри щериэтэйенхэм, ахэм ахшыкыгъэ гъомылапхъэхэри къидэдгээхийнхэм тыхыифэклонэу тифай.

хэри штэээмэ пстэумки шхъэ мин 21-м ехъу айгъ. Кью районым щыагыгъир пстэумки шхъэ 6085-рэ мэхъу. Джащ фэдэу чэтхүнными зеушомбгъу, унэыкыи мэкъумэш-фермер хъызмэтшлэпэу мы лъэнэйкъом щилажьэхэрэм ялчагъэ ильэс къэс хахъ, ахэм непэ пстэумки шхъэ 443102-рэ айгъ.

Унэ фермер хъызмэтшлэхэм ягъэпсын, тоф зышишхэрэм ябизнес зиушомбгүнүм апае грантхэр ятыгъэнхэм фэгъэпсыгъэ программэр анахь чанэу зыгъэфедэхэрэми мы районир ашыщ. Сэмэгу Заур къизериагъэмкэ, 2013-рэ ильэсэу ар зыщыэм къышыублагъэу, 2017-рэ ильэсэри къыхиубытэу, пстэумки хъызмэтшлэп 55-мэ аш фэдэ ахъщэ Илпэшлэгъ къаратыгъ. Ар пстэумки сомэ миллионы 110-м ехъу. Аш щыщэу сомэ миллион 58-м ехъур мэкъумэш хъызмэтшлэп ыгъэпсынэу егъэжылэп зышишмэ

заралыгъэхэрэм ашоигъу.

Пстэумки мэкъумэш-фермер хъызмэтшлэп 500-м ехъу аш щэлажье, унэгьо мини 8-м ехъумэ ящагухэм хъызмэтшлэп эхэр ашагъэпсыгъэх, чыгуу районым щалэжырэр гектар мин 50-м клахъэ. Ильэс къэс лэжыгъэ бэгъуагъэу йаахыжырэмкэ республикэм апэрэ чыпэхэр щызыубытихэрэм ашыщ.

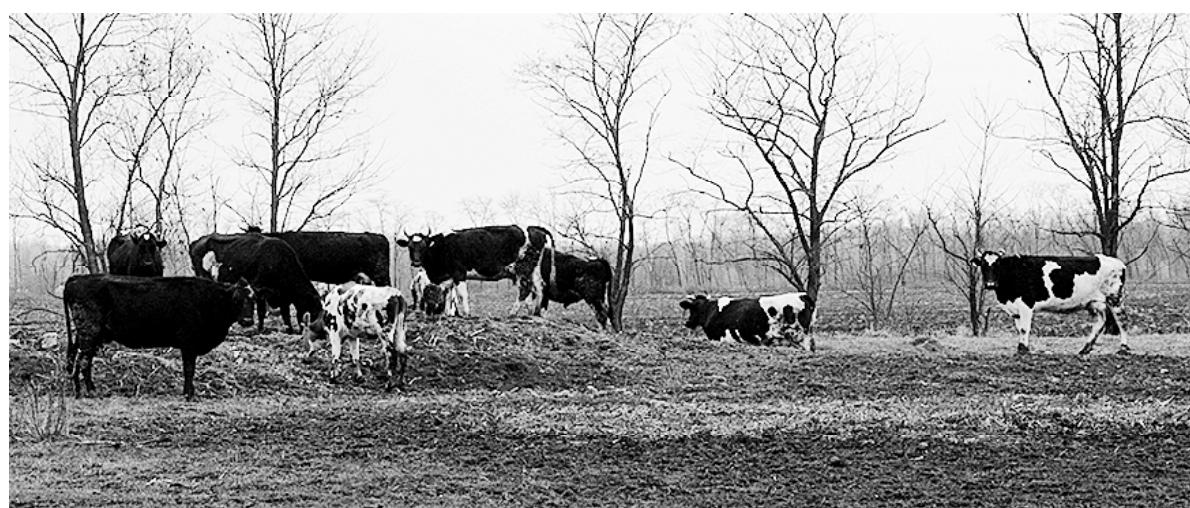
зышишоигъохэр ары къызфэкуюгъэр.

Грантхэр лъэшэу Илпэшлэп шоху къытфэхъух, ыуагъ мэкъумэш хъызмэтшлэпээ район Гъэорышлэпэ ишащэ. Аш фэдэ къэралыгъо Илпэшлэп ишуагъекэ пстэумки трактор 30, ахэм тофу агъэцаклэрэм елтыгъэу технике зэфшхавфэу ящыкагъэхэри акыгъужыхъэу, тихызмэтшлэхэм къашфын альэкыгъ, унэгьо фермэхэм былымышхъэу ялхэм 300, мэлхэм шхъэ 250-рэ ахагъэхьошьугъ. А зэпстэури ежь хъызмэтшлэхэм ямзыктоу, районым имэкъумэшкэ федэшко къэзыхъыщт хэхьонгъэх. Арышь, грант къыратымэ зышишоигъо къытэуалэхэрэм тхылхэм ягъэхъазырынки, нэмикэ лъэнэйкъохэмки зэрэфэлэкэу тадеэнным тыпиль.

Блэкыгъэ ильэсэри изакьюо езгэжэжьэгъекэ фермерхэр ё унагъохэм агъэпсыгъэ хъызмэтшлэхъэу 13-мэ тхылхэр загъэхъазырхэм, хэзигъэ имыгэу зэкэми грантхэр къаратыгъэх. Джаши мары нэбгыре 12-мэ тхылхэр къатыгъэх. Ахэм ашыщу нэбгыри 10-мэ хъызмэтшлэпэ ашыгъ, 2-мэ янагъохэм агъэпсыгъэ хъызмэтшлэпэ зиушомбгүнүм пэуагъахъэм ашоигъу.

**ХҮТ
Нэфсэт.**

Сурэтхэр 16-ынэ Асплан тырихыгъэх.

хъэкагъ, мыгъэ яоффхэм язынет, гухэлэу ялхэр къедгээтохъэх, мэкъумэш хъызмэтшм ильэныкьо зэфшхъафхэм ашылажьэхэрэм заудгээкагъ. Ахжирэ ильэхэм афэдэу мыгъи ягъэхъафхэм къашамыгъэхнэу пшъэриль зэрээфагъэзучжыгъэр пстэумэ апэу Заур къыхиубытэу. Шыпкэ, лэжыгъэхэм язынет уасэ къыфишыз, мыгъэрэ къымафэр зэрэфеба гъэм, ос зэрэшмынагъэм ягъэ къызэрэкагъэр къыуагъ. Бжыхасэ лэжыгъэхэм жээу узхэр къахэхъафхэм. Арэу щытми,

хъын ары жээу рагъэжьэгъэхэр, гектари 100 апхыгъах, аш ыуужим хээм фэжээштых. Джащ фэдэу бжыхасэу йаахыжынэу тигъэгъээз гектар 7060-рэ, лэжыгъэкэ агъэфедэшт натрыфу гектар 8697-рэ, соеу гектар мин хүн апхын гухэль ялэу ары Гъэорышлэпэ ишащэ къызериагъэр. Нахь класэу хэтэрыгхээхэм ягъэтисханы хъызмэтшлэпэ а лъэнэйкъом щилажьэхэрэм рагъэжьэшт. Пэшорыгъэшэу зэрагъэнэфагъэмкэ аш гектар 30-м къышмыкэу рагъэхъазырх.

Мыгъэ мы лъэнэйкъом нахьбэу тоф дэтшэн гухэль ти. Былымхүнүм ыуаж ихъэмэ зышишоигъохэм ё езгэжэжьэхэм къэралыгъо Илпэшлэгъоу грантхэр къаратынхэмкэ тхылхэр къатыгъэу къызэрэгийгэблагъэхэр мыш дэжымы къышыгъэшгэшгэй. Мы уахътэм зэкэмийкэ былымышхъэ 9300-м ехъу районир аштэуми ашыщ. Мэкъумэш-фермер хъызмэтшлэхэрэи унэ щагухэм ашыгъэпсыгъэ-

Ныдэльфыбзэм зэфищагъэх

Адыгейм мэхъянэшхо зиэ мафэу щыхагъэунэфыкыихэрээр тильэпкъэгъухэу Тыркуем исхэми агъэмэфэкъых. Аш фэдэх адигэ шуашэм, биракым, республикэм ямафэхэр. Тильэпкъэгъухэу йэкыб къералыгъохэм арысхэм ахэр зэрифэшьуашэу зэрэхагъэунэфыкыщтхэм пыльх. Адыгейм, ткьюш республикэхэу Къэбэртэе-Бэлькъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсүм ашыпсэухэрээр рагъэблагъэх, йофтхъабзэхэм ахагъэлажъэх.

Адыгабзэмрэ тхыбзэмрэ я Мафэ гъэтхапэм и 17-м Тыркуем щыхагъэунэфыкыигъ. Истамбул дэт Адыгэ хасэхэм ягъусэхэу Балкес къалэм щыхэхаша-гъэмрэ Гебзе щыэ Адыгэ Хасэмрэ йофтхъабзэм къещакю фэхъугъэх. Адыгэ Хэсэ 15-р зэгъусэу йоф зэдашээз мэфэкъыр рагъэблэгъагъ: Аш Адыгейм илья-кло куп рагъэблэгъагъ: Адыгэ къэралыгъо телерадиокомпанием илофышэхэу Тэшү Светланэ, Беданэкъо Замирэ, ныбжыкъэ театральнэ купэу «Щыгыжы-ем» хэтхэм щышхэр, «Адыгэ макъэм» илофышэхэу Гъонэжыкъо Сэтэнай.

— Адыгабзэм и Мафэ фэгъэхъыгъэ зэхахье ильэсий. З ху-гъэу зэхэтэшэ, — къытфуятуатэ Истамбул дэт Адыгэ Хасэм хэт Кобл Брам Алааттин. — Хасэхэр зэхэты-мыйдэхэу, зычыпэ щызэрэ-угуихээз йофтхъабзэхэр ред-гъэкюкъынхэр шэнэшү тфэхъугъ. Аш фэдэ шыкъээр тапэкли дгъэфедэнным тыфэкён фае.

Тыркуем ис тильэпкъэгъ-хэм яныдэль-фыбзэ аулын-нэмкъэ, аш имхъанэ зэха-шэнэмкъэ Алааттин йофтшэ-

дешэ. Джащ фэдэу бзэмкэ кур-сэхр Адыгэ хасэхэм ашызэхэшэ, ныдэльфыбзэр къыткъэхъухъ-хэрэ ныбжыкъэхэм ашэнэм пыль.

Адыгабзэм и Мафэ фэгъэхъыгъэ йофтхъабзэр рамыгъа-жъээ Адыгейм икыгъэ купыр Ратэкъо Метин зипэшэ Адыгэ Хасэм рагъэблэгъагъ. Гушыэгъу къытфэхъугъэ Кобл Алааттини аш хэт. Адыгэ къашхъохэр зы-щызэрэгъэшэхэрэ уахътэм мыш түлихъагъ. Лъэшэу тигуалэу тял-тилгъ сабый цыкъухэм яльпэкъ къашхъохэр къызэрэшыихэрэ, агу къадеу ахэр зэрээрга-шэхэрэ.

Къызэрэтфалогъэмкэ, ильэс

Хасэм ипащэу Ратэкъо Метин икылэ купым хэтэу къызэрэшьорэр, нахыжьыр пышнэ къе-орэм ахэс. Аш къыригъэхэрэ адигэ мэкъэм дахэхэм къэлэ-цыкъухэр къадежьыух.

Сабыйхэм якъэшьо чэфхэм тывяппэ нэуж адигабзэм и Мафэ зыщыхагъэунэфыкыирэ чыыпэм тыкъуагъ. Пчэгур да-хэу, зэкъужьэу агъэпсыгъ, инэу шыгъэ адигэ биракыр пыльгъагъ. Мэфэкъ йофтхъабзэр Акъэ Исхъакъэрэ Беданэкъо Замирээрэ зэрашагъ. Тыркуем ис адигэ лъэпкыр зыгъэдажэрэмэ, ыцэ дахэхэл зыгъэйурэмэ Исхъакъ ашыщ. Ар постэуми зэлъашээрэ артист, орэдьи, йофтхъабзэхэр чэфэу зэрэшэх. Ежь иорэд-

Унэрэкъо Мирэ, къэлэджакъохэр, адигабзэр иныдэльфыбзэрэ зы-лъытэхэрэр, тильэпкъ лъытэ-ныгъэ къыфэзшыихэрэр мэфэкъ зэхахъэм къыщызэрэугоицэх.

Унэрэкъо Мирэ гушыэ зы-ратым, бзэмрэ лъэпкыримэ мэхъянэу ялэр зэхэзшишыкхэхэрэ йофтхъабзэм къыщызэрэугоицэхуу къыуагъ.

— Ильэс 21-кэ узэкэлэ-бэжьмэ аэрэу Тыркуем сыкъэ-къогъагъ, — къыуагъ Мирэ къэ-зэрэугоицэхэм закыфигъа-зээ. — А уахътэм къыкюц зэхъокынгъэшүхэр зэрэхъу-хэр тинэрэльгэу. Непэ Дюз-дже университэтом филоло-гие факультетэу илэм адигэ къутамз къыщызэуахыгъэу йоф ешэ. Зы купым ильэс еджэгъур ыухи, еджа-пэхэм йоф ашашэн амал ялэ хуугъэ. Аанахъэу къыхэзгээшынэу си-зыфаэр, адигабзэр зээзигъа-шэхэ зышлонгъохэм япчагъэ нахыбэ зэрэхъуурэр ары. Ап-эрэ купым нэбгырэ 20 къекло-лэгъагъэмэ, мыгээ а пчагъэр нэбгыри 10-кэ нахыбэ хуугъэ. Аш къегъэльягъо факультетим, ныдэльфыбзэм, адигэ лъэп-кыим неуцырэ мафэ зэриэр.

Адыгабзэр зэрэбаир къэз-уушыхъатырэ щысэхэр Унэрэкъо Мирэ къытотагъэх. «Гү» зыфиор-рэм къыткыгъэу гушыэ 60-м

ехуу аш ытхыгъ. Гушыалъэхэм захэджихъэ нэуж аш 361-рэ къыткыгъэу кыгъотогъ. Урыс-сызэми, нэмькыбзэхэм аш фэдэ нэшанэ ахэльэп. Аш къе-уушыхъаты тиньдэльфыбзэ пстэ-уми зэрафэмыдэр, гупшисэр къызэрилтээтийн плъекыщт гушыэхэмкэ зэрэбайр.

Лъытэнэгъэ зыфашыхэрэ хыакэ лъялпэхэу къеклонгъагъэхэр, Адыгэ хасэхэм ахэтхэр нэужум пчэгум къыгъэблэгъагъэх, гушыээр афагъэшьошагъ.

Мэфэкъ зэхахъэр усэ гъашэ-гъонхэмкэ, орэд чэфхэмкэ, адигэ пышнальхэмкэ лъялгэ-кло. Истамбул дэс адигэ бзыльфыгъэхэм зэхашэгъэ ку-пэу «Черкад» зыфиорэм адигэ орэд дахэхэр йофтхъабзэм къеклонгъэхэм къафиуагъэх. Беданэкъо Замирэ зэхахъэр гъашэ-гъонэу зэрээришагъэхэм даклоу лъэпкырим ибайнагъэ къизыто-ткырэ орэдхэр къэзэрэугоицэхэм къафиуагъэх. Джащ фэдэу зэхахъэм хэлжэагъэх. Тэшү Сетланэ, ныбжыкъэ театральнэ купэу «Щыгыжы-ер». Йофтхъабзэр зэрэкуагъэм фэгъэхъыгъэ тхыгъэ джыри къыкэлты-клоцт.

Гъонэжыкъо Сэтэнай.
Сурэтхэр авторым тырихы-тэх.

Мыекъуалэ — Истамбул — Мыекъуалэ.

нышхо егъэцакъэ. Ильэс 25-рэ хуугъэ бзэм ыкы күлтурэм за-пыльыр. «Жынэнэпс» зыфиорэ гъэзетэу Истамбул къыщыдэ-къэрэм йоф щешэ. Пстэуми апэу адигабзээхээ гъэзетым тхагъэ. Непэрэ мафэм тыркубзээки иныдэльфыбзээки ытъэхвазыры-рэ тхыгъэхэр зигугуу къэтшыгъэ гъэзетым къыргэхъа-хэх. Адыгэ макъэм мэхъанэ зэриэр, гущы-лэхэр къызхэхыгъэхэр къегъэ-льягъох, ахэм язэгъэшэн йоф

20 хуугъэ мы Адыгэ Хасэм къэшьокло куп зыща-гэпсыгъэр. Адыгейм щызэлэшашээрэ Бардо Русслан ягъусэу «Тыжын къам» зыфиорэ къэшьокло ку-пэр зэхашэгъагъ. Ильэсипши-хэр къызэрэнэкыгъэх, сабьеу къакъохэрэм япчагъэ нахыбэ хуугъэ. Непэрэ мафэм ехъулэу къэшьукъохэр күлтилтоу гошигъэх: къэлэцыкъуухэмрэ ныбжь зиэхэмрэ. Мыш дэжым къыщыхэзгээчи сшоигъу, Адыгэ

хэр зытет диск къыдигъэгъагъ.

Замирэ Исхъакъэрэ пчыххэ-зэхахъэм къеклонгъэхэм шу-фэс арахыгъ. Адыгабзэм идэ-хагъэ, ыкъуачэ, икъэбзагъэ къизыто-ткырэ усэу Къуекъо Налбый ытхыгъэмкэ зэхахъэр аублагъагъ.

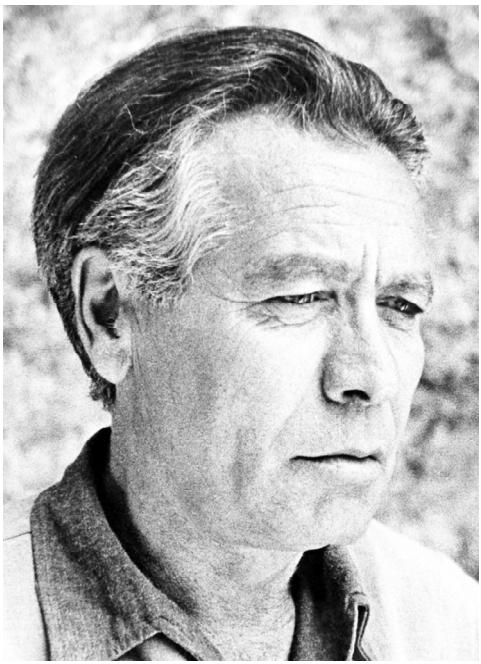
Къулыкъу зэфэшхъафхэм ашылажьэхэрэр, Дюздже дэт университэтом адигабзэм ифа-культетэу къыщызэуахыгъэм илофышэхэу, шиенэгъэлэжьэу

Мыхэр о уицЫфых, Адыгеир!

ЯгъашІэ шІэнүгъэм фагъэшьошагъ

Зы шъхъэйгыжыпэ юф цыклоу щымытэу, цыфльэпкым, хэгъэгум апашхъэ пшъэрыль инэу Ѣиряэр зэхашлэу ыкли агъэцаклэу, шэныгъэр агъэунэшколоу Ѣылагь мы лийтур — шэныгъэлэжь-археологэу Аульэ Пщимафэ Олэгъэй ыквор ыкли шэныгъэлэжь-этнографэу Мэрэтыкъо Мыхьутарэ Аслын ыквор.

Зәбләкъыгъәхәп, зышъхъасы-
жыгъәхәп. Шәненгъе хъасәшхом
ипчегүлә итыйгъәх, ягушъхъәл-
жыгъы гъунәнчъ, осашу ил. Тү-
ри зәкъоджэгъух, зәлэгъух, а
зы мазэм, а зы мафэм, а зы
ильәсым къехъупъәх, акъылы-
шүағъәх.

Археолог
ц!Эрыly

Тарихъ шлэнгъэм лъяужкышу
къыхигъенаг археолог-ушетаклоу,
тарихъ шлэнгъэхэмкіэ канди-
датэу, Адыгэ шлэнгъэ-ушэтэко
институтым (джы АРИГИ-м)
иотдел ипещаагъэу Аульэ Пшы-
мафэ Олэгъэй ыкъом.

П. Аульэр гъэтхапэм и 5-м, 1927-рэ ильэсүм Шэуджэн районым ит куудажэу Хъакурынэхьаблэ мэкүумэшүшэ унагьо къыщыхыуг. 1943-м ильэс 16 ыныбжьэу калэм *IofoшIэн*ир икъуаджэ щыригъэжьаг. Мы ильэс дэдэм ар *Мыекъопэ* Клэлэегъэджэ институтым зыгъэхъазырынмкэ икурсхэм maklo, ащ ылжым мы еджап!эр 1946-рэ ильэсүм къызиухкэ, Краснодар дэт Клэлэегъэджэ институтым тарихъымкэ ифакультет члэхъажьы. Ау ильэсрэ зыщеджкэ къычлэкъижьыш, къалэу Ростов maklo, ыкли ащ апшъэрэ еджап!эр къыщеухы. Тарихъымкэ клэлэегъаджэу ихэку Пшымафэ къыгъээжьаг, 1948 — 1957-рэ ильэсхэм льэпкь гъесэнэгъэм хэтэу *Iofo* ышIагь; егъэджэн-пуунагъэм ишьыпкьэу хэлэжьагь, Мамхыгъэ гурыт еджап!эм тарихъымкэ иклэлэгъэджагь, Улээгурьт еджап!эм идиректорыгь ыкли хэкуоном еджап!хамкэ инспекторчыгь.

1957-рэ ильэсүр П. Аульэм ишүүлэхгүйгээ гээзлэх фэзыхыгээ ухьт. Ар къалэу Тбилиси дэт Грузинскэ ССР-м шэнэгхэмкээ иакадемие иаспирантурэ чэхьеэ, 1960-рэ ильэсүм ар къеухы. Джащ къышыублагьэу Аульэ Пиццимафэ ильэс 30-м къыклоц археология шэнэгээм фэгьеэзагьэу юфышко ылэжкыгь, Адыгэ научнэ-исследовательскэ институт

тым археологиемкіз икүтамә инаучнә Іо-фышшәу, ащ ыужыкіз ащ илешхъэтетәу щытыгъ.

Пшымафә къоджә еджаңләм джыри чәссыгъ ижыре тарихъәу хәкум пылтыр шығышшәгъонәу, ар зэрэззери гәшшәтим зыпехъэм. Тхыльхәм бәу яджәштыгъ, нахыхжхәм къауатәхәрәм ықли кәләегъеджә дәгъүхәм акләдәу қыщтыгъ. ылжыкіз ащ фәдә фыщтыкіз сәнәхъатәу къыхихыштыри кыфи гъэспсынкагъ. Нәужым анах шәненігъеләжъ-ушәткю гъашшәгъонәу, куоу гупшиңсәу зыкын гъэльгъуагъ, ижыре щыләкіз-псәукіз ита-рихъ ықли палеолит

рихъ ыкти палеолит
культурэхэр зышлеу, зэхэзьфу
я 60 – 80-рэ ильэсхэм
Прикубаньемкэ ашь зыкыниушы-
хатьыг. Темир-Къохъэлэ Кав-
казым палеолитымкэ исаугъет-
хэм янахыбэр апэрэу къэзы-
гъотыгъэр, къызэлүзүхыгъэр
Аульэ Пицьимаф ары. Йофымкэ
игутиныгъэчаныгъэ институтым
зыщытутыгъэ апэрэ йофшэлгүй
ильэсхэм къащыльгъуаг.

П. Аульэм зыфэдэр къэлтэгье саугъэтэу станицэу Абадзехскэм дэжь щитыр алерэу къыхигъэшгэй. Штаук! Идээ-уадэхэр аш бэу къышчыгихыгъэх, ахэр къызфигъэфедэхээз, «Ижырэ цыфрым ипсэуплэккэ» зэджаагъэм «Абадзехская нижнепалеолитическая стоянка» зыфиорэр илэубытыпэу монографие ушетыныр ышыгъ, ары П. Аульэм идиссертацие юфшагъэ лъапсэ фэхъугъэри, тарихъ шэнгигъэхэмкэе кандидатыцээр къызэрэфагъэшшоагъэри. Пщимафе имонографие ижырэ культурэм изэхэфын-зэггэшшэнкэ хъугъэшшэгъэ инэу хъугъэ, алерэ цыфхэу мы шэнгигъэ лъэныкъом зыкъышчээзүзыхыгъэхэм аашыц Аульэр.

Къыкылъыкъылъоғъе ильэсхэм шлэнгъэлэжь-археологэу П. Аульэм етлупшыгъэу, зым үүж адрэр итэу палеолит саугъэтхэр къыхегъээцых, къегъотых, ахэр палеолит лъэхъаным иуахтэу зэпхыгъэхэри егъенүэфых, ушэтэкло инэу Аульэр къэнафэ, лъапсэ ыкли мэхъанэ зиэ юфшлагъэхэр мыхэмкэ етхых, къыхеутых. Палеолит наукар Темыр Кавказым епхыгъэу зэрэштыр къышушихъатыг ыкли, щеч хэмийльэу, а зэклэмкэ Пищимафэ аперэ къыхгъэшцаклоу ыкли ушетаклоу щит. Темыр Кавказыр палеолит саугъэтхэмкэ зэрэбайм имызакью, ахэм наукэмкэ уасэу ялэр языгъешлэгье гъесэгъэшхү. Мы тарихъ уахътэм исаугъэтхэр ашт къызэттыригъенагъэх, зэхиғыгъэх, дунаим ахэр итхыгъэхэмкэ щаригъешлагъэх. Нэмыйкэу къэплон хъумэ, Пищимафэ а зэклэ иакылы-шлэнгъэ илшыхъужьныг.

Юфшлэнным тыригъэкодагъ, а уахътэм археологии экспедиции 30-м нахьыбэ зэхицагъ, ыпэккэ амышшэцгыгъэу, наукэмкэ мэхъанэшхо зиёэ палеолит саугьэт 80 кэу кыыгъотыгъ, ыушэтыгъ, ижырэ цыфым — неандертальцэм иктуулшхъэ-льашхъэхэр ыпэккэ хэти Темир Кавказыимкэ үумыклагъэу къэзигъотыгъэр, къэзитыхъягъэр П. Аульэр ары.

Мыш дэжьым кыыхэгэццэгъэн фаер, археологэу ущытыныр Io-фышо хыльтээ, щэлагын, лыгын, тэубытагын, акылыгын, шэнэгын бэу иццыклагъэу зэрэшгытэр ары. Чыгум уетээзэ, ижырэ тарихъльягъом утеуценыр, а кынчэлтгыкыгъэхэ пкызыгъохэр къэуушыхъатыгъээ, блэкыгъэ чыжъэр ичынпэ ибгъэуцожыныр Io-фышо дэд. Ар фызэшшокыгъ, зэльашшэрэ шэнэгъэлэжь-археологэу Аульэ Пщымафе Олэгъэйыкъом. Уегупшысэмэ, мы сэнэхъатыр щынэгъо иными яхыгъ: мыжкьохъефэхъир, къушхъэзэгочыр, гъочиэгъ цынэ чынэр уиунэу ушциэнныр къин дэд. Ау наукэм кээр кыышызэлупхыным а зэккэ епхыгъягъ, лыгын, акыли Ioфым пигъохыгъ ыкки хильхъягъ П. Аульэм.

Тілән шапхъәмми фытегъэпсы-
хъэгъағ Пщымада, іәпкіл-тэп-
қлагъэр эзкілемкі қьебекъыщтыгъ.
Ошхи, оси къагъеуущтыгъэп,
иоф, имурад зэрафэктощтым
пышлыгъ. Шәэнныгъэ лъапсэм,
шыпкъагъэм алтықлоныр ишә-
ныгъ — къыдәхъущтыгъэр бә.
Аульэ Пщымада ихъатыркіл-
гъочілгъ зәфәшхъафхэр — Монашескэр,
Баракаевскэр, Руслановар, Сәтәнаер тарихъ нәкүб-
гъом къыхәуцожыгъяғъ. Аульэ
Пщымада ыңға ишләннигъэ тоф-
шәгъэшхохәмкі тихэгъэгу имы-
закъоу, зәрәдунаеуи ўызыз-
льашыгъ. Археологическэ тоф-
тхъабзэ инхэу тихэгъэгу ўызыз-
хащештыгъэхәм, шәэннигъэ экспедициехәм,
конференциехәм. Аульэр арагъеблагъештыгъ, ахэ-
лажъештыгъ, дунэе шәэннигъэм
хэт шәэннигъэләжъ-археологхәм
ясатыр гъәшшүағъ хәтыйгъ, игуп-
шысекіл-тофшлакілкіл, иоф гъу-
ненчъеу зәрикласәмкі шъхъэ-
кіләфэ-лъытәннигъэ ин кызыифа-
ригъешын ылъэкігъ.

Ау шлэнгэлээр уштаком ипсаунгыгэ археологилем егыгын тоошилжэнышхом зээцгээкүаагь, чынчынэр, чыныэр, осыр, уаэр къегуаохэми шлоофыгын эп, къесымэджагь, 1991-рэ ильэсым идунай ыхъожьыг.

П. Аульэм гъашэм, цыифхэм шыныкъэгье ин афырилагь, тоошилжэношуугаагь. Пычымафэ ыпкъ къиклэу институтын апэдэдэ археологиемкээ сборникхэр къышыдаагъякыж хуягыагь, ахэм къадэхъэхэрэ материалхэр археологиемкээ фэсакъэу ыджыщтыгъех, ыгъэтэрэззыщтыгъех, сборникым пшъэдэкыжь зыхын рэ редакторэу илагь. Тарихъ на-укэм гъэхъагаа ўширихэм ыкки Адыгейим иобщественэ ўшилжэ чанэу зэрэхэлажьэрэм апае, Пычымафэ «За доблестный труд» зыфиорэ медалыр къыфагаагь-шьошгъагь.

ЗэлъашІэрэ академик

Мы лыр Адыгейм иэтнографический скэ шлэнъигээ ильэпсэгъэуцу, тарихъ шлэнъигэхэмкээ доктор, профессор, академик, Адыгэ Республикаем игъесэгъэ-еджальхэм анахъ къахэшы.

Зэльшашэрэ шлэнгийг элжэйүэ М. Мэрэтыкъор гээтхапам и 5-м, 1927-рэ ильтэсүм Шэуджэн районын ит куудажэу Хъакурынэхъаблэ кыышыхуугь. Янэ-ятэхэр мэкуумэшшишагъэх, калэм ятэу Мэрэтыкъо Аслыан Хэгъэгу зэошхом щифэхыгь, ным сабый быныр — куитгүмрэ пхуитгүмрэ ыпгүгъэх, ылэжьыгъэх, къо нахынжэйүэ Мыхуутар еджэгъэзэсэгъэшхо хувьгъэ.

1934 — 1944-рэ ильэсхэм М. Мэрэтык'өр Мамхыгъэ гурыт еджап!эм щеджагь, 1944 — 1946-рэ ильэсхэм Адыгэ Кэлэ-еरдэжэ институтын итарихъ-филология факультет, аш пыдзагъэу 1946 — 1950-м нэс Тбилис къералыгъо университэтим ифилология факультет кавказыбзэхэр щызэригъяшлагъэх. 1950 — 1953-рэ ильэсхэм Тбилиси къералыгъо университэтим иаспирантурэ къуухыгъ ыкли 1954-рэ ильэсэм кандидат диссертациер «Семейный быт у абадзехов» зыфиорэмкэ къуушыхъятыгъ, ар этнографиекмкэ алерэ шэнныгъэлэжъэу хъувьэ.

1954-рэ ильээсүм кыышыублагэй М. Мэрэтыкъор Адыгэ шлэнгээштэктэо институтын научын юфышэ шхъяэу, 1990-рэ ильээсүм кыышыкъедзагъэй этнологиэмкэ ыкли льэпкэй искусствэмкэ отдельным ипэшагъ. 1987-рэ ильээсүм монографиене «Семья и брак у адыгов (XIX — 70-е годы XX в.)» зыфиорэр ытхыгъ ыкли ашкэ доктор диссертациер кыгъэшшылпкъагъ, тарих шлэнгээхэмкэ докторыцэр 1988-рэ ильээсүм кыфаусыгъ. Докторскэ юфшагъэм адыгэ льэпкыым ишылэкэ-псэукэ, анахъэй унагьом ихэбзэ-унашшохэр кээзыгъянчэй кыышыриотыкыгъэх, льэпкэ нэшанхэр ащ епхыгъяау кырыгъельгэгүкыгъяа, зэгээвшэн шыкхэри унэгьошшэн

Іоғхэмкіә қызызәхифы-
гъэх.

Адыгэ лъэпкъым адыгатъэм къытегущыіэн ыльэкіу шэнныгъелэжь ин иіэ зэрэхъугъэр къэнэфагъ. 1992-рэ ильэсүм УФ-м гъэсэныгъэмкіе и Министерстве иунашъокіе Мэрэтыкъо Мыхъутарэ хэгъэгу тарихъымкіе профессорыціе лъялпіэр къыраты. Мыхъутарэ адигэхэм ящыіекіепсэукіе ыкіи якультурэ, унэгъо дэкён-къэщэн зэфыщтыкіехэр, цыиф лъэпкъхэм язэлтыыіес-зэпхыныгъэ зэгъешшэгъенным игъашшэ фигъэшшошагъ. Мыхъутарэ итхыгъэхэмкіе рецензиехэри цыиф гъесагъэхэм къыхаутыгъэх. Мыхъутарэ итхыльхэу «Жилища адыгов (XIX — нач. XX в.)», «Разви-

на «Ал-Ба-т»), в работе «Металлургии у адыгов» ыкы Отражение древних форм социальных отношений в адыгском нартском эпосе», нэмыйк-эми шэнынъэлэжь сообществом сэшүу къафишыгъ. Мэрэтыкъор тольбыр ыкы дунээ шэнынъэ борумхэм, сессиехэм, конференцияхэм этнографиемкэ ыкы культураполигиемкэ чанэу ахэла-къэштыгъ. Адыгагъэм, адыгэ абзэм, адыгэ зеклоккэ-шыыкэм, адыгэ намысым яхыл!агайеу шэштыгъяэр, къытуатэштыгъяэр эдэд ыкы гъашэгъоныгъ. Ежь шихъэккы ахэм атетэу зеклоктыгъэ.

Мыхутарэ егъэджэн-гъэсэн орышхори ыпшъэ ифэштыгъ, КъУ-м ипрофессорыгъ, хэгъэгу арихъымкэ ыкы этнографиемкэ шэнынъэлэжь нэбгыре заулэ гъэхъязырыгъ. Иофшэклошхуагъ. Культура и быт адыгов» зыфирэ сборникэу томи 8 хүрээм зэхэгъяуцоклуагъ, я IX-рэ къырэкыгъюм фежъягъэу Иоф дишэштыгъ, ау ар ыуухынэу хъугъэп, джалыр къыльы!эбагъ.

Мэрэтыко Мыхуттараң цыиф эгъезэфэгъэ-зэдиштэ дэдэү ары ызызэрашлэжкырэр. Тарихь шэлыгъэр — этнографиер сэнээштэв шхъбаалу ilarгъеми, ыгуклэ, илсеклэ ар етгани усэктуюгъ. Икелэгъу-ныбжкыкэгүм кызышиштэгъярг усэ тхынныр, икэсась дыгабзэр, дэгъоути тхэштэгъя. Насэу къоджэ щылаклэм ехьынэгъэ тхыгтээ зэфэштхьяфхэри эку гэзетым кыщыхиутгъяех, пэрэ гонорарыр щымыгугыгъяаэу зэтеугъяэу кызыратыжым, 5-рэ классым исыгъ, иапэрэ эжъялпкэ льашэу ыгъэгушшогъярг. Ишлэрэм сыйд щыщми егугүүтгыгъ, фэсакыщтыгъ. Шэнгыгэ профшэнышхом зэрэхэтэу, усээр ытхыштыгъяех, ахэр зэклэ эгъэпэшыгъяэху зы тхыльяа ыдыгъякынх мурад ilarгъ, ау... гүгъя дынкхяхъягъяа.

Наукэм зээлийн түрүүлэгчийн эзэнтүүлэлжээжимкээ поэзиер гүкьын эрччыгтоо-гушлогоуяг эхийкээ енэгүгтэй, ау хэта зышлэрээр, М. Мээтэйкьор усэктюү дэгтэй хүүн тильэкыныг мэхбүү. Ар гүпшисэ орхам сыйдигүүи ахтэйгүйгүүкээ агытхьеэү.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Лъэпкъ искусствэр — тибаинигъ

ІорыІуатэр орэдьбзэм икупкI

«Адыгэ макъэм» ипчыхъэзэхахъэ зыфэдгъэхъазырзэ, сурэтышI цэрылоу, республикэм искуствэхэмкI икІэлэцыкI еджапIэу Лъэцэрыкъо Кимэ ыцIэ зыхырэм икІэлэгъаджэу, тигъэзет иныбджэгъушлоу ГъукIэ Замудин гущиэгъу тыфэхъугъ.

— Дунаим адыгэхэр щашэх, — къытиуаль ГъукIэ Замудин. — Тильэпкъ уасч къыфашы. Гъогоу къэткIуагъэр, гъехъагъэу тиIэр цыфхэм нахышилоу ашэнхэм фаш «Адыгэ макъэм» иофшэгъэшко иIэу сэльтиэ.

— Адыгэм идунай зыфэдэр ІорыІуатэхэм къащежъэ. Гупшиэу ахэлтыр лъэпкъ шIэжым эпхыгъ.

— Ары. Тифольклор баеу щит. Сэ непэ къыхэзгъэшы сшоигъор шIэннигъэм, культурэм, искуствэм, спортым нахь афэгъэхъыгъэх. Шхъэлэхъо Абу, Хъэдэгъэлэ Аскэр, Темиркъэнэ Юр, Къомафе Мухьадин, КIэрэшэ Тембот, Мэшбашэ Исхъакъ, нэмийхэу таңызыштыхун тъэкъиштхэр бэ мэхъу. «Адыгэ макъэр» аш фэдэ темэхэм альээсы, луңкIэу къизэуехъ.

— Тильэпкъ итэкъухьагъэу дунаим щэнсэуми, итарихъи, ыбзи кIодыштхэп.

гъэп, «Адыгэ макъэм» нахыбэр къыщыхэтутынхэ тимурад.

— Темэ дэгъу тызытегушиээр. Лъэпкъым иофшагъэ орэдхэм ахэль, гумекIеу тиIери искуствэм къыщытотэн тъэкъышт. ІорыІуатэхэм, адыгэ музыкальнэ йэмэ-псымэхэу пышнэм, шыкIепшынэм, къамылым, пхъэкъичем, фэшхъафхэм ягъеден афэгъэхъыгъе тхыгъэхэр «Адыгэ макъэм» нахыбэрэ къыхаутыхэ тшоигъу.

ЕджапIэм иамалхэр

— Республиком искуствэхэмкI икІэлэцыкI еджапIэу Лъэцэрыкъо Кимэ ыцIэ зыхырэм лъэпкъ шIэжым ехъилIэгъе егъэжэпIэшIуухэр щашыгъэх.

— Аш сэ иоф щысешэ. ЕджапIэм ипащэу Андзэрэкъо Марзыет иофыгохэм якIещакъ,

— Дэгъоу сыгу къебгъэкъыжыгъ Лъэчэ Альберт иорэдэу «Хэта къытэзыуаъэр адыгэхэм таңыдыхынэу?» зыфиорэр. Аш фэд Емыж Нурбый иорэдэу «ХъяркIэ шукубэлгэжъыр».

— Зытуугъоижынным, зы тыхъужынным афэшI орэдым имэхъана къыхэбгъэшыр?

— Орэдир кючэшху сэльтиэ. КъэуакIэ орэдым къыфэбгъотынным мэхъэнэ хэхъгъэ и. Емыж Нурбый, Лъэчэ Альберт, фэшхъафхэри искуствэм цэриоу щыхъугъэх.

— ЗыцIэ къетIохэр орэдIохэм яшIуагъэ икъоу зэфэтхъысыжы-

ау псынкIэу зэшшопхынэу ар щитэп.

— Сыда шIузыгъэгумэ-кIырэр? Бзэр, орэдхэр тиIэх.

— Бзэмрэ орэдымрэ зэпхъгъэх. Шынэнгъэм таңэрэшыгушIэрэ бзэм имэхъани къэтлон фаеба. Таидыгабэ зетымыгъэшшомбгъоу иофхэр IешIэхэу лыкIотэштхэн.

— Орэдьбзэр тина-хъижъхэм къытфышнагъ, ижырэ шыкIэ-шIуухэр дгъэфедэнхэр къин?

— ПсынкIэп. Лыжъ жекIеф ІорыІуатэхэр нахыпекIэ тиа-гъэх. Къэбар къаяутэ зыхъукIэ, жы къетымыщэу тедэүнэу

тыпиль. «ІорыІотэ цыфхэр тиIэжъихэп» пIуагъами, лъэшэу ухэукиштэп.

— ИскуствэхэмкI икІэлэцыкI еджапIэхэр, колледжыр, ашъэрэ еджапIэр тиIэх. Яофшагъи таңытэгушыIэн тильэкIыщт.

— ЕгъэжапIэ тимылэу къас-ирэп, таңэрэшыгушIотэшт шыкIэр ары сизыгъэгумэкIырэр. «Адыгэ макъэм» тифэрэз, чыжъэу нэсэгэх. Тыркуем щыпсэуухэр ти-лъэпкъэгъухэр гъэзетым шуукIэ къитетгүшIэхэу зэхэтхэх. ЗэлтылэсэхкIэ амалхэм ямешшо нэф мыкIосенэу, тапэкли нахь чанэу журналистхэм иоф ашэнэу си-фай.

КIэм тылъэхъу

— БлэкIыгъэ уахътэм таңытэгушыIэзэ, зэгъэшэнхэм сыда къа-хэпхыэр?

— Пэсэрэ къэбархэм нахыбэрэ зафэдгъэзэжы сшоигъум. Адыгэхэм тхакIэ амшшэ зэхъум, ІорыІуатэхэм яшIуагъэкIэ къэбархэр зэлъягъэсэштыгъэх. ГъэшIэгъоныгъэр къэбархэм зи хамыгъэзэу къалотэным зэрэфэгъэсэгъягъэхэр ары. Жэрио творчествэм зиушшомбгъуным фаш адыгэ хъакIешхэр еджапIэу зэрэштыгъэхэри щынэнгъэм хэкIуакIэрэп. Орэдусхэм ясэнаущыгъэ джыре нэс икъоу таңытхыгъэу сэльтиэ.

— ХъакIеш орэдхэр къэ-

зIохэрэ непи тиIэх.

— Лъэпкъ шIэжыр орэдым къыщебгъэжъэн пIэкытышт. Нэгэрэкъо Казбек ихакIеш орэдхэр, Уджыхуу Байзэт, Абыдэхэу Хыисэрэ Артуррэ, Тэхъутэмькье районым иансамблэхэр, фэшхъафхэри типчыхъэзэхахъэх ахэлажъэх. ИскуствэхэмкI кIэлэцыкI еджапIэу иоф зыщишIэрэм ригъэжъэгъэ яофхэр зэрэлтыкIотэштхэм си-цихъэ тель.

Абхъазым зекIохэм

— Фестиваль-зэнэкъо-кьюу Абхъазым щыкIуагъэм щытхууцIэхэр къи-щыдэшъухыгъэх. Къэба-рам нахь игъэкIотыгъэу тиIыцыгъэгъуазэба.

— Адыгэ Республикэм, Къэбэртэ-Бэлькъарым, Абхъазым япшиэн оркестрэхэр, нэгбырэ зырызхэр зэнэкъокуугъэх. Ти-еджапIэ икІэлэеджаклоу Гъогъо Дамир шыкIепшынэмкI «Уджыр», «Исламыер» ыгъэжынчыгъэх, лауреат зэрхууцээх фаш щытхуу тхылтыр къифагъэшшошагъ.

— Замудин, ори аш фэдэ щытхуу тхылъ тиIыцыгъэгъуазэба.

— Тхъауегъэпсэу. Фестива-лыр гъашIэгъонэу къягъэ. Зым зыр къырылпльыщтыгъ, учIэ-жъэгъу таңэфхъоу къижэкIыгъ. Лъэпкъ орэдэу зэхэтхыгъэхэр фольклорым къылкырыкыгъэх. Етлани тшоигъэшIэгъоныгъэр рес-публикехэм яорэдIохэм, пыш-наохэм лъэпкъ гупшиэу зыхэль тхыгъэхэр нахыбэрэ зэхахы-хэ зэрашIоигуагъэ ары.

— «Адыгэ макъэм» ип-чыхъэзэхахъэу гъэтхапэм и 22-м филармони-ем щыкIоштым укье-тэгъэблагъэ.

— УзыIукIешт цыфхэм уигупшишэхэр нахышилоу зэхябгъэхын пIэкIоштэу тэгүгъэ.

— Дэгъу, сигуалэу адыгэ гъэ-зетым ия 95-рэ ильэс фэгъэхъыгъэ мэфэкI зэхахьэм си-хэлэжъэшт. «Адыгэ макъэр» къисетхыкы, седжэ. Ти-республикэ ыцIэ чыжъэу зэригъэурум фаш сэгъэгушо.

— ТизэдэгүшIэгъу тиIыцыгъэ-къи-джа-ри къыхэб-гъахьо пIоигъор?

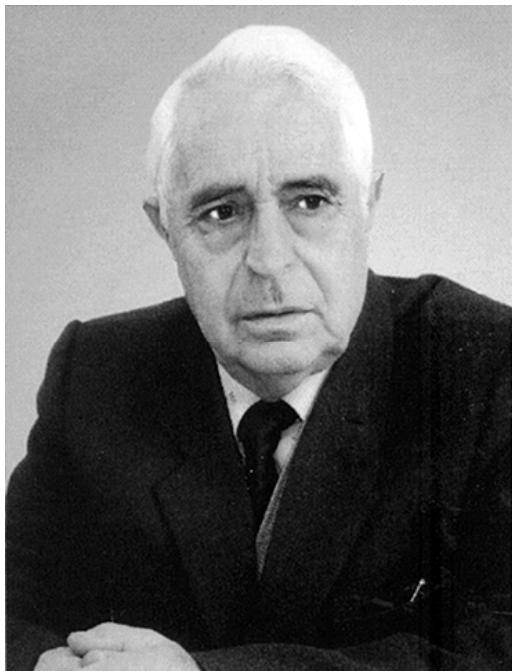
— Адыгэим спортсмен, тре-нер цырэлхэр щапуулагъ. Кобл Якыбэ бэнэпIэ еджапIэу Мые-куулэ къытэзэуихыгъэр ду-наим щашшэ. «Адыгэ макъэм» ипчыхъэзэхахъэ гъэзетым щыт-хуу falorэр щызэхэтхытэу сэгүүтэ. Гъэзетыр къизытхыкы-хэрэм япчагъэ хэхъонэу, ти-адыгабзэ икъэухуумэн тапэки хэлэжъэнэу фэсэло.

— Тхъауегъэпсэу.
Сурэтим итхэр: **Абхъазым щыкIоштэу фестивалым хэлэ-жъагъэхэр.**

ТхылъыкIэхэр

Гум къыщекIокIырэ зэхашIэхэр

Цыф пэпчь гудэчыгьо къеклоу хабзэ: щхынэу, чэфынэу, къэшьонэу, ыгу щизэу ыгъатхьэу гущынэу ыкы гупши сэнэу. Аужырэр, анахь узэлэкIэзыу бытэу, узыфызэу, ау сидре гумэки-гукъаори пкэрызыщиры гуждэкIыгьу. Джаш фэдэ та��икхэр, уахьтэ къякlu гумыпсэф цыфхэм. Джашыгьум апэкIэкIыгьэу, ащечыгьэу альэгъугъэр зэкIэ анэ къыкIэуцожы. Лъэабэх тхапэм, къэлэмым, тхэным зыраты.

Цуекъо Алый гъашэ зыльэгъу ыкы къээтигъэшIагь, мэлыльфэгъу мазэм ильэс 77-рэ мэхъу. Зэлъызыыгь гупши сэхэу бэшIагъэу къыздырихъакыщтыгъэхэр лым тхытэу къыдигъэкIыгьэш, тыфушо ыкы фетэо тхытэдэгъу забе илэнэу, икъэлэмымэ чанэу джыри тхылъыкабэ къыкIэкIынэу.

«СиъашIэ пхырышыгь гупши сэхэхэр» зэрээхэтым, къызытегущынээрэ, шуашэм яхылтагьэу къэплон хъумэ, къихбэгъэшын пълэкыщтыр зы: Цуекъо

шыкIэр къябэкы. УсэкIэ тхыгъэхэми, прозэм нахь пэблагъэх, ау фабэх. Ахэр кIэлэцыкIухэм, кIэлэгъу-ныбжыкIэгъум, къуджэм ишто тепльэ, цыфым ыласэ, лакъом, лахыл-лыщищхэм, бынным, къош-шыпхуухэм афэгъэхыгьэх. Янэ-ятэхэм яшушэ зэрэниыр, зэрэлжэкIуагъэхэр, зэрэгкугъушалгъэхэр, бын-унэгъо лужу тхэжэй эзхызэртэдгъэхэр Алый исатыр тхыгъэхэм зэхыуагъашэ.

**Сиъай сэ кIэлэгъур
Сиъикых хэтийнэу.**

**Сиъай сэ шуулагъур
Пкыкыхуу сиенэу,** — къышело усэу «БлэкIыгъэр си-пкыкхэхэр» зыфилорэм. Цыфлушымкэ постэуми уаси, мэхъани яэба! Алый 1963-рэ ильэсэм дээ къулукъум щылэу ытхыгъагь «Тян» зыфилорэ усэр.

Тхылъым ия 7-рэ шхъэ «Романэу сымуухыгъэм щыщ пычыгъохэр» цэу фишIыгъэр, ар тхыгъэ цыкIу 14-у зэтэутыжыгь — заом игумэки-эхэр къекIуатэрэр, кошыжьыр, заор, ным кIэхэки-ырэр, кIэлэцIыкIухэм ящи-ИэкIагъэр аш къышынотагъэх.

Алый идунаэлэгъу, зыгъэгушорэр, зыгъэлэшырэр, зымыгъэгупсэфырэр мы тхылъым къызэрещыуагъэр ары. Аш дэтхэр усэкIэ ыкы прозэкIэ тхыгъэх ежь авторым иамал-куячэ къызэрхьэу.

ТхылъыкIэр Цуекъо Алый кIэлэцыкIу усэхэмкэ къызэлихыгь: ахэм ягъэпсыкIэ-шыкIэхэр, яшыгъэ, ягульта къызэрхъо дэдэу, моу авторым, умышлэмэ, улкагъэу къыпфелюатэм фед. Лъыххурэп художественне гущыэ гъэбэрыбыгъэм, ежь щыщ хүгъэ къэлокIэ-

**Нэгур зэлъагъэр, гур мып-
сэфыихэу,
Ренэу пIэшхьитлии мыцу-
жыхэу,
Чэц мэзахэм о укыхэ-
кышь,
Шээфэу казармэм о укье-
куашэ.**

**— А нан, нэнэ клас! Тыдэ
укикili?**

**Чылэм укикili, садэжь
укиакли,** —

**Гушлом сыхэтэу ным си-
пэгъокы,
Фэбагъэ хэлъэу лаплI есэ-
шэкли...**

**Сиъызыуущырэм — нэп-
лэгъур нэкы,
Клалэхэр чылем хэтих яп-
кыхькэ.**

(н. 58) Цуекъо лакъор зэрэлэпсэшом егъэгушо, къешлэкыгьэ игупсэхэр къышипчыхээ усэу «Сикласэхэр, сикъошхэр» зыфилорэм «шыкур» атырешыкы. Аш фэдэ къабзэу, Алый иусэ

**Огур лъагэ, жъуагъор из,
Чылъэр ины, цыфыр тиз.**

**Машэ отыимэ, чыиг игъэ-
тысхь,
Ем фэотыимэ — о уитыс-
хян.** Сатыриплэхэри гэшлэгэнохи:
**Хъэр мэхъакууш,
Макъэ ешы.**

**Сабий къехъушь,
Чылэм щашэ.**

**О чыигур! Сыдэу
ухалэл:
Тыощынэ, тыогъашэ,
Юф тэрэши,
Тэрэмышхахи.
Мынхэм ушьын-гэсэ-
пэхыдэр къябэкы.**

Тхылъым пшиши 5 дэт, ахэр, ежь авторым къызэршиагъэмкэ, Д. Ушинскэм ыкы нэмькэхэм ятхыгъэхэм атэхьгъэх. Сэ къызэрсшыхъурэр ахэр зеридэхъэхэу ары. Зыхэм ацэ тетигъэмэ нахь тэрээзэу сепллы.

Тхылъым ия 7-рэ шхъэ «Романэу сымуухыгъэм щыщ пычыгъохэр» цэу фишIыгъэр, ар тхыгъэ цыкIу 14-у зэтэутыжыгь — заом игумэки-эхэр къекIуатэрэр, кошыжьыр, заор, ным кIэхэки-ырэр, кIэлэцIыкIухэм ящи-ИэкIагъэр аш къышынотагъэх.

Я VIII-рэ шхъэр рассказхэм зэлъаубытгыгь. Ахэм янахыбэр кIэлэцыкIухэм къатегущынэ, афэгъэхыгь, еджэгъошы-гурьолошух.

СиъашIэ ыкем щыкIэзгэхъымэ сшоигъор, Цуекъо Алый унагъом, сабын, нын-тихэм язэрэлтийтэ мэхъанэшко ритэу, зэкIэ къешлэкыгъэхэм ядахэ, яшшугъэ-фэбагъэ къыхэшэу зэрэгупшиагъэр, зэрэхагъэр ары.

МАМЫРИКЬО Нуриет.

зэфэшхъафхэм ашыкIегъэтхы псауныгъэм ильэгъагъэр итхэгъуагъэр, хэти узым теклонэу фэлъало.

Сатыритухэмрэ сатыриплыхэмрэ тхылъым чыпIэ шлуклае щаубытгыгь, ахэр сэри сыгу анахь рихыгъэх. Гущынэ па:

**Тыгъэр къепсы псэ къит-
хилхъэр,
Жыбагъэр къепщэ тильэс-
хээу.**

**Зэ ралагъэр тlo раложмэ,
Аш ыцэр — мыгъэсагь.**

клубо «унэе кабинет» къышыззупхымэ аш шуагъэу къыхыщтым, Иэплигэгъу къызэрэпфэхъүштим «Межрегионализм» иллыкIохэр нахыбэу къыкIэзупчагъэх. Ар къызфэбгъэфедээ Пенсиехэмкэ фондым ифэло-фашIэхэр къызэрэзы-кIэбгъэхъанхэ пълэкIыщтыр хэзэгъэ имынэу Пенэшьу Сусанэ къафиолагь. Джаш фэдэу непэ МФЦ-хэм уякIуалэмэ а фэло-фашIэхэм ашыщыбэр къызэрэшыпфагъэцэкIыщтыри мыш дэжымы къышыгъэшыгь.

Хабээ зэрэхуугъэу, зэлукIэгъум ыуух нэбгырэ пэпчь хэушхъафыгъэгъэу иупчэ джэуаг къыритьжыгь, зыгъэгумэ-кырэр фызэхифыгь.

Пенсиехэмкэ фондым къеты

Нэбгырэ 46-рэ

УФ-м Пенсиехэмкэ ифонд и Къутамэу АР-м щылээ зэригъэунэфыгъэмкэ, Адыгейим щылэхэрэ тинахыжъхэм ашыщ нэбгырэ 46-мэ гэхтээп мазэу таизыхэтэм аныбжхэр ильэс 90-рэ, 95-рэ ыкы ильэс 100 хуучтын. Мазэ къес аш фэдэ пчагъэхэм зыныбжь нэсийнэу республикэм исхэр УФ-м и Президент и Администрации зэрэлэхъяжъхэрэм ишуагъэхээ зээхээми, хэзигъэ имынэу, Владимир Путинир къафэгушо. Джыри мары аш фэдэ тхылъхэр мы мазэм зиобилей хэзигъэунэфыгъяжъхэм къафэхуагъэх, зыпэ ильхэмни къафэхуажхэу щит.

Юбиярхэр зэкIэ Хэгъэгү зэошхом иветераных. Ахэм ашыщу зыныбжь

Пенсиехэм япхыгъэ Иофхэр

УФ-м Пенсиехэмкэ ифонд Тэуцожь районхэмкэ иотделение иотделэу пенсиехэм ягъэнэфэн, якIэлэхтыкIыжын ыкы ятын фэгъэзагъэм испециалистэу Пенэшьу Сусанэ гъэстиньхээ шхуантээр цыфхэм алэкIэзагъяхъэрэ Пенэжыкье участкэм илофышIэхэм зэу-кIэгъу адишыгъагь.

УФ-м пенсиехэмкэ исистемэ зэрэгэпсыгъэм, пенсиер нахь ин хууным пае непэ о пшхъэкIэ пшён пълэкIыщхэм, социальнэ тинхэм, пенсиехэм япхыгъэу Пенсиехэмкэ фондым зэшүүххэрэм ар къатегущыагь. Фондым интернет нэ-

Адыгэ Республикэм мыльку зэфыщтыкІэхэмкіэ и Комитет иунашьу

Адыгэ Республикэм ипсэуплехэм ячыгухэм ахэхъэхэрэ чыгу Iаххэм якадастрэ уасэктэ кіэуххэу Адыгэ Республикэм мыльку зэфыщтыкІэхэмкіэ и Комитет 2016-рэ ильэсүм шэклогъум и 25-м ышыгъэ унашьоу N 276-р зытетэу «Адыгэ Республикэм ипсэуплехэм ячыгухэм ахэхъэхэрэ чыгу Iаххэм якъэралыгъо кадастрэ уасэктэ кіэуххэу ухэсыгъэнхэм ехыллагъ» зыфиоремкіэ аухэсыгъэхэм зэхъокыныгъэхэр афэшыгъэнхэм фэгъэхыгъ

1998-рэ ильэсүм бэдзэогъум и 29-м аштэгээ Федэйнэ законуу N 135-р зытетэу «Уасэхэр Урысые Федерацием зэрэшгээнэфэхэрэ ахэхъэхэрэ чыгу Iаххэм якадастрэ уасэктэ кіэуххэу Адыгэ Республикэм мыльку зэфыщтыкІэхэмкіэ и Комитет 2016-рэ ильэсүм шэклогъум и 25-м ышыгъэ унашьоу N 276-р зытетэу «Адыгэ Республикэм ипсэуплехэм ячыгухэм ахэхъэхэрэ чыгу Iаххэм якъэралыгъо кадастрэ уасэктэ кіэуххэу ухэсыгъэнхэм ехыллагъ» зыфиоремкіэ аухэсыгъэхэм (гуадзэу

N 1-м) зэхъокыныгъэхэр афэшыгъэнхэм, къалеу Мыекъуапэ фэгъэхыгъэ таблицэм ия 3470-рэ, ия 3554-рэ сатырхэр, Мыекъопэ районым фэгъэхыгъэ таблицэм ия 4501-рэ сатырэ мыш тетэу къэтигъэнхэм:

3470 01:08:0502013:115 3521532,00
3554 01:08:0502013:77 2920372,00
4501 01:04:0200001:23 258417,90

2. Адыгэ Республикэм мыльку зэфыщтыкІэхэмкіэ и Комитет иотделу кадастрэ уасэм игъенэфэнэ аукционхэм язэхэцэнэр афэгъэзагъэм:

2.1. Мы унашьор гъэзетхэу «Советскэ Адыгейим-рэ» «Адыгэ макъэмрэ» къащыхиутынэу, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабза игъэцэктэ къулькъухэм яофициальнэ Интернет-сайтэу <http://www.adgheya.ru> зыфиорем, Адыгэ Республикэм мыльку зэфыщтыкІэхэмкіэ и Комитет исайтэу <http://www.->

komimra.org.ru зыфиорем аригъэханэу.

2.2. Официальнэу къызыхаутырэ нэуж зы мафэ нахыбыэ темышэу унашьом икопие Адыгэ Республикэм и Лышхъэрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрации Икъилгъэханэу.

2.3. Мы унашьор федеральнэ къэралыгъо бюджет учреждениеу «Росреестрэм и Федеральнэ кадастрэ палатэ» Адыгэ Республикэмкіэ икъутамэ Икъилгъэханэу.

3. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы унашьом къуачэ илэ мэхъу.

Комитетым итхъаматэ ипшъэрэльхэр зыгъэцакіэу А. М. ІШХЪЭМАФ

къ. Мыекъуапэ,
мэзаем и 19, 2018-рэ ильэс
N 43

Адыгэ Республикэм ЙофшІэннымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ иунашьу

Лъэныкъо пстэури къыдалытээ, сэкъатыныгъэ зиэхэм япсауныгъэ изытет нахышьу шыгъэннымкіэ, йофшІекіэ амал гъэнэфагъэхэр ахэм ялэ хъунхэмкіэ 2019 — 2020-рэ ильэхэм ишыкігъэ йофхъабзэхэр зехъэгъэнхэм тегъэпсихъагъэу **унашьоу сэшы:**

1. Ухэсыгъэнхэу:

1) лъэныкъо пстэури къыдалытээ, сэкъатыныгъэ зиэхэм япсауныгъэ изытет нахышьу шыгъэннымкіэ, йофшІекіэ амал гъэнэфагъэхэр ахэм ялэ хъунхэмкіэ ведомствэ эксперту купым хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ иунашьоу сэшы:

2) лъэныкъо пстэури къыдалытээ, сэкъатыныгъэ зиэхэм япсауныгъэ изытет нахышьу шыгъэннымкіэ, йофшІекіэ амал гъэнэфагъэхэр ахэм ялэ хъунхэмкіэ ведомствэ эксперту купым хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ иунашьоу сэшы:

2. Къэбар-правовой отделын:

— мы унашьор Адыгэ Республикэм йофшІэннымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ исайтэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэктэ къулькъухэм яофициальнэ Интернет-сайтэу аригъэханэу;

— мы унашьор гъэзетхэу «Советскэ Адыгейим», «Адыгэ макъэм», джащ фэдэу мазэ къэс къидэктэхильэу «Адыгэ Республикэм ихэбэзэгъэуцугъэ зэхэуягъяэхэр» зыфиорем къащыхиутынэу.

3. Унашьор зэрагъэцакіэрэм Адыгэ Республикэм йофшІэннымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ иминистрэ игуадзэу И. В. Ширинам гъунэ лъифынэу.

Министрэу МЫРЗЭ Джанбэч

къ. Мыекъуапэ,
мэзаем и 20, 2018-рэ ильэс
N 39

Адыгэ Республикэм ЙофшІэннымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ иунашьу

Къэралыгъо фэло-фашіеу «Цыф куп заулэмэ унапкіэмрэ коммунальнэ фэло-фашіэхэмрэ ахъщэу апэуагъэхъагъэр афэльэгъужыгъяэхъыр» зыфиорем игъэцэктэнкіэ Адыгэ Республикэм йофшІэннымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ и Административнэ регламент ухэсыгъэнхэм ехыллагъ

2010-рэ ильэсүм бэдзэогъум и 27-м аштэгээ Федэйнэ законуу N 210-р зытетэу «Къэралыгъо, муниципальнэ фэло-фашіэхэр зэрагъэцакіэрэ ахэхъэхэрэ чыгу Iаххэм якадастрэ уасэктэ кіэуххэу Адыгэ Республикэм ихэбэзэгъэуцугъэ зэхэуягъяэхэр, 2010, N 31, я 4179-рэ ст.; 2011, N 15, я 2038-рэ ст.; 2011, N 27, я 3880-рэ ст.; 2011, N 29, я 4291-рэ ст.; 2011, N 30, я 4587-рэ статьям иа 1-рэ Iаххэм, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2011-рэ ильэсүм бэдзэогъум и 12-м ышыгъэ унашьоу N 138-р зытетэу «Къэралыгъо пшъэрэльхэр зэрагъэцакіэрэ администривнэ регламентхэр, къэралыгъо фэло-фашіэхэр зэрэзэхашэрэ администривнэ регламентхэр Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэктэ къулькъухэм къызэрэхахырэ ыкыл зэраухэсирэ шыкіэм ехыллагъ» зыфиорем, 2009-рэ ильэсүм шэклогъум и 12-м ышыгъэ унашьоу N 218-р зытетэу «Адыгэ Республикэм йофшІэннымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ иофиғъохэр» зыфиорем (Адыгэ Республикэм ихэбэзэгъэуцугъэ зэхэуягъяэхэр, 2009, N 11, 12; 2010, N 1, 2, 4, 5, 10, 11) адиштэу **унашьоу сэшы:**

1. Къэралыгъо фэло-фашіеу «Цыф куп заулэмэ унапкіэмрэ коммунальнэ фэло-фашіэхэмрэ ахъщэу апэуагъэхъагъэр афэльэгъужыгъяэхъыр» зыфиорем игъэцэктэнкіэ Адыгэ Республикэм йофшІэннымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ и Административнэ регламент (ыуажкіэ Административнэ регламентыр тозэ дгъекюшт) гуадзэм диштэу ухэсыгъэнхэу.

2. Адыгэ Республикэм йофшІэннымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ иофиғъохэр зэхэуягъяэхъагъэр афэльэгъужыгъяэхъыр» зыфиорем игъэцэктэнкіэ Адыгэ Республикэм йофшІэннымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ и Административнэ регламентыр тозэ дгъекюшт) гуадзэм диштэу ухэсыгъэнхэу.

3. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Къэралыгъо, муниципальнэ фэло-фашіэхэр зыгъэцакіэрэ Гупчэм» идиректор цыф куп заулэмэ унапкіэмрэ коммунальнэ фэло-фашіэхэмрэ ахъщэу апэуагъэхъагъэр афэльэгъужыгъяэхъыр» зыфиорем игъэцэктэнкіэ Адыгэ Республикэм йофшІэннымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ и Административнэ регламентыр диштэу цыфхэм документхэр къалахынэм ынаэ тыригъэтэнэу.

4. Информационнэ технологиехэмкіэ отделын, Адыгэ

Республикэм икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Программехэмрэ ящыкігъэ техникэмрэ къаэктэзигъяхъэрэ Гупчэм» Административнэ регламентыр диштэу автомотизированнэ системэу «Социальнэ Іэпилэгъу» зыфиорем йофшІэннымкіэ ишыкігъэ амалхэр зэраухъанхэу.

5. Къэбар-правовой отделын:

— мы унашьор Адыгэ Республикэм йофшІэннымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ исайтэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэктэ къулькъухэм яофициальнэ Интернет-сайтэу аригъэханэу;

— мы унашьор гъэзетхэу «Советскэ Адыгейим», «Адыгэ макъэм», джащ фэдэу мазэ къэс къидэктэхильэу «Адыгэ Республикэм ихэбэзэгъэуцугъэ зэхэуягъяэхэр» зыфиорем игъэцэктэнкіэ Адыгэ Республикэм йофшІэннымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ и Административнэ регламент зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм ехыллагъ» зыфиорем;

тэу «Къэралыгъо фэло-фашіеу «Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цыф куп заулэмэ унапкіэмрэ коммунальнэ фэло-фашіэхэмрэ ахъщэу апэуагъэхъагъэр афэльэгъужыгъяэхъыр» зыфиорем игъэцэктэнкіэ Адыгэ Республикэм йофшІэннымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ и Административнэ регламент зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм ехыллагъ» зыфиорем;

— Адыгэ Республикэм йофшІэннымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ 2012-рэ ильэсүм шэклогъум и 19-м ышыгъэ унашьоу N 278-р зытетэу «Къэралыгъо фэло-фашіеу «Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цыф куп заулэмэ унапкіэмрэ коммунальнэ фэло-фашіэхэмрэ ахъщэу апэуагъэхъагъэр афэльэгъужыгъяэхъыр» зыфиорем игъэцэктэнкіэ Адыгэ Республикэм йофшІэннымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ и Административнэ регламент зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм ехыллагъ» зыфиорем;

— Адыгэ Республикэм йофшІэннымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ 2011-рэ ильэсүм гъэтхапэм и 16-м ышыгъэ унашьоу N 53-р зытетэу «Коммунальнэ фэло-фашіеу афагъэцакіэрэмкіэ шапхъэхэм къащамыгъаклэу унапкіэмкіэ, коммунальнэ фэло-фашіэхэм атефэрэ уасэмкіэ социальнэ Іэпилэгъу ягъэгъотыгъяэхъыр» зыфиорем игъэцэктэнкіэ Адыгэ Республикэм йофшІэннымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ и Административнэ регламент зэхъокыныгъэхэр шыкіэм ехыллагъ» зыфиорем;

— Адыгэ Республикэм йофшІэннымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ 2016-рэ ильэсүм жыоныгъаклэм и 23-м ышыгъэ унашьоу N 119-р зытетэу «Унапкіэм, коммунальнэ фэло-фашіэхэм апэуухащт ахъщэр Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цыф куп заулэмэ ятгыэнхэмкіэ йофхэр зэрэзэхашшт шыкіэм ехыллагъ» зыфиорем.

7. Мы унашьор зэрагъэцакіэрэм министрэм игуадзэ гъунэ лъифынэу.

8. Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мафи 10 зытешкіэ мы унашьом къуачэ илэ мэхъу.

Министрэу МЫРЗЭ Джанбэч

къ. Мыекъуапэ,
мэзаем и 21-рэ, 2018-рэ ильэс
N 43

Цыфыр, гъашIэр, гукъэкIыжъхэр

НЭПСЫР ГЪУШЬЫРЭП

Адыгэ Республикэм искуствэхэмкэ иколледжэу Тхъабысым Умарэ ыцIэ зыхырэм гъэтхапэм и 19-м щыкIогъэ шIэжь зэхахъэр Хъэпэе Замирэ идунай зихъожыгъэр ильэс зэрэхъугъэм фэгъэхыгъагь.

Хъая. Къытхэмтыжъеу тлъя-тэрэп. Ишушаагъэкэ тэгъэльяпIэ, пчъэр къытхэм нэгушшоу къаз-рэтпэгъо��ыщтыгъэр, нэпльэгъу шъабэкэ тысыпIем тыригъэблэгъэн, зэдэгүүштэгъур посынкIеу ед-гъэжэн зэрэттэекъищтыгъэр тын-гуупшэхэрэп. Тинэосе бэзылыгъэм ыгу къызэрэтемюжыгъэр тэшIами, тизэдэгүүштэгъур тшоигъуу тыхэш-тыкы...

Къудажэм щыригъэжъагь

— Тэххутэмыкьюае къыщы-хъугь. ЕджапIэм ынж Мыекьюа-пэ дэт музыкальнэ училищым чIэхъагь, хорым пэщэнгъэ ды-зэрихъаным зыфигъесагь, — къе-lyuat Адыгэ Республикэм иску-ствэхэмкэ изаслуженен Iофышэ-шхоу Хъот Заур. — Искуствэхэмкэ кIэлэццыкIу еджапIэм ипа-щуу Тэххутэмыкьюае Iоф щыс-шIэзэ, Замирэ тикIэлэеджаклоу

рэ ишыIэнгъэ гъогу фэгъэхыгъэу пильтэштми, гупшигэу аш къешэ-къэм уигъэрэхьатыгъэр.

ИэнатIэу зылутым икыныгъохэр дэгъоу къыгурьоштыгъех. Республикэм ишыкIэгъэ кадрхэм ягъ-хъазырын аперэ пшъэрьльхэм ахилтытштыгъ. Хорым хэтхэм е орэдьоо зырызхэм шIольтир ыкIи хэгъэгу зэнэктокуухэм гъехъагь аашашыгъэр ыгъэгүүштыгъ. Правительствэр Iопыгъуу къыфэхуузе имурадхэр лъигъэкIуатэштыгъэх.

Игъо тифагъэп

...Журналист Iофыгъохэм та-кыыпкырыкызэ, З. Хъэпайи зэдэгүүштэгъуу макIэп дытилагъэр. Гумэкыгъоу тиIэхэр къыдэтлэтихи, гъэзетым къыщыхэтиутыщтхыгъэхэр къыхэдгэштыгъэх. Тызы-щызэуу тлъэкIыщт уахъэмкIи пэшфорыгъэшьэу тызээгъыгъ, аутээрэтымыуу Iофхэр лыкIолтагъэх.

Къырым Урысыем къызэрэх-хъажыгъэм ехыилтэгъэ зэууки-

культурэм и Унэу «Гигантим» чIэкIыжки Мыекьюапэ иурам шыхъаэу Краснооктябрьскэм тэххажыгъ. Купэу зыхэтыр къы-

гейм имызакьюу, гъунэгъу шIольтирхэм, IэкIыб къера-лыгъохэм алтыгъэсигь.

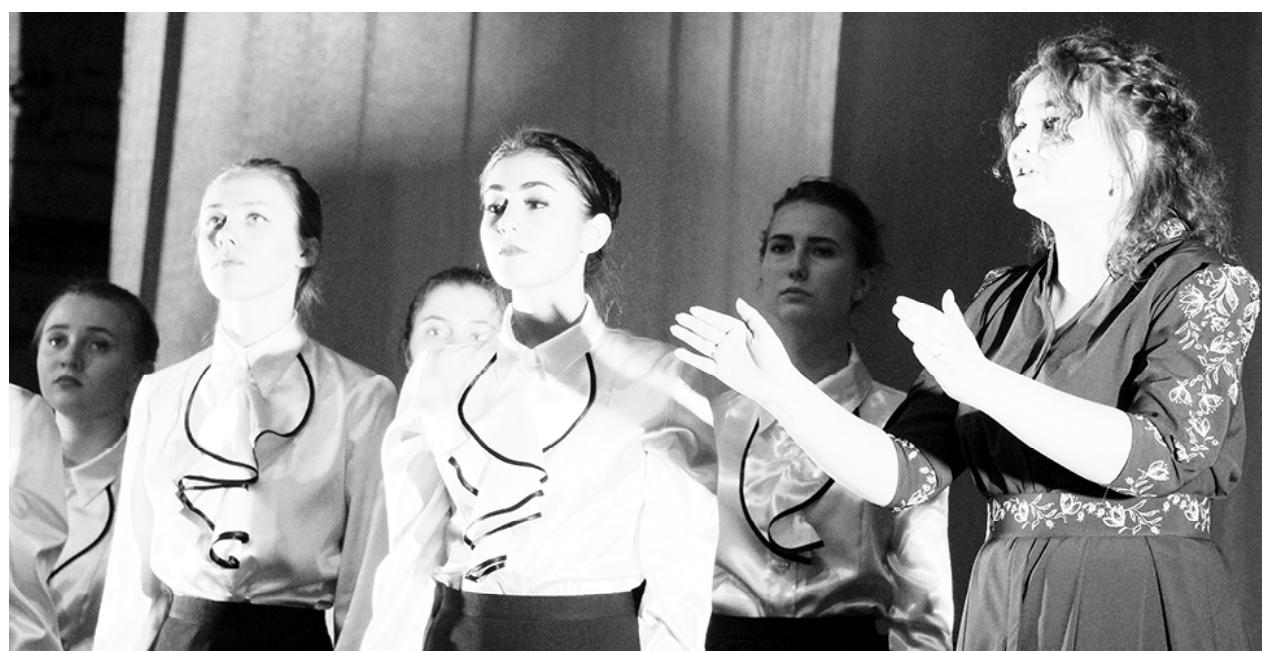
Адыгеим культурэмкэ изаслуженен Iофышэу Хъэ-пэе Замирэрэ Урысыем изаслуженен тренерэу, самбэмкэ дунэе категории зиIэ судьяу Хъэпэе Хам-мидэрэ зы уахтэм Мыекьюапэ дэт къэхальэм щы-зэдагьэтыльтигъэх. Хъада-гъэм нэбгыришье пчъагь щызэуулагь. Зы щагум хъадэгиту дэтыныр щечыгъо-шIоп. Iахылхэм, ныбджэ-гъухэм язакью нэпсыр зы-фэмыгъэштыгъэр. Къебар гомылур зэхээххи щагум къыдэхъагъэхэм ягумэки къыбгурьонеу щытыгъ.

Ильэс тешIагь

Шэн-хабзэхэм адиштэу, ильэс зытешIэм, республикэм искуствэхэмкэ иколледжэу У. Тхъабысым ыцIэ зыхырэм шIэжь зэу-къэр щыкIагь. Колледжийм иеджа-кохэм къалогъэхэ ордхэр, къашъохуу кашашыгъэхэр гукъекIыж-хэм япхыгъэх, чеф ахэлъэп.

Культурэмкэ министрэу Аульэ Юрэ, Къэралыго филармонием итэцэ шыхъаэу Къулэ Мыхамэт, искуствэм Iофышэхэу Дмитрий Гордиенкэм, Ацумыжь Рустам, Жъудэ Пшымафэ, Григорий Михайловым, фэшхъаф хуульфыгъэхэм ягуклае къыхэтхыгъэр нэпсыр къызэхыре бзыльфыгъэхэм гукэ анахь пытэх, арэу щыгми, нэшхъэим къызэтыргэхъуу. Колледжийм илашэу Куфэнэ Шамсэт зэхахъэм хэлжэхъагъэхэм, зэхэшакохэм «тхъашууегъэпсэу» къариложьыт.

Гүцигъэтуу тызыфэхъууэхэ Шэ-уджэн Джансурсу, Наталия Уваровам, Афрэшэгъо Файнэ, Нэхэе Тэмэрэ, Шэуджэн Бэлэ, Ольга Мамикян, фэшхъафхэм ягукъекIыжхэм джыри къафэдгээжэжыт. Замирэ ылхъоу Сэтэнае нэпсэу къехырэм къыгъэгүүштэгъээ, зэхахъэм къекIолтэгъэ цыфхэм зэрафэрэзэр ингэлэгъукэ къытигъэшлэгь. Зиду-най зыхъожыгъэхэ Хъэпэхэм Тхъэм джэнэт къарет, яовшлаа тэ лыдгээжээт.

штыгъ. Училищир къызеехым, Ростов консерваторирем ишлэнгъэ щыхигъэхъуагь. Искуствэм хэ-тищтмэ, цыфхэм къыуухын фэе еджапIэхэм ашеджагь. Пэщэнгъэ зэрихъаным фэгъэсагъэу слы-тштыгъ.

Замирэ цыфхэм афэнэгушшоу шхоу Мыекьюапэ щыкIагъэм тыхэлжэхъагь. Замирэ а мафэм нэгушшуагь, къэбарэу къытфиуутэ шлонгъом гъунэ имыIеу ыльтэш-тигъ. КъекIоцт блыгээм е гъуб-дхын тызэуулишэу тызээгъыгъ... Замирэ цыфхэм афэнэгушшоу

деушэкIызэ, мэкъэ чэфхэр тхъак-күмэс къыридзэштыгъэх.

КъыкIэлтыкIогъэ мафэм автомобиль гъогум тхъамыкIагьоу къы-теххажыгъэм Хъэпэе зэшхъэгъ-сэху Хаммидэрэ Замирэрэ хэк-дагъэх. Къэбар нэшхъэир Ады-

НэкIубгъор зытэхъазырьгы-
эр ЕМТНЫЛЬ Нурбий.

Зэхээшагъэр
ыкIи къыдэзы-
гъэштыгъэр:

Адыгэ Республикэм
льяпкэ Iофхэмкэ,
IэкIыб къэралхэм ашы-
псэурэ тильепкэгъу-
хэм адьряIэ зэпхыны-
гъэхэмкэ ыкIи къэ-
бар жуугъэм иамал-
хэмкэ и Комитет
Адрессыр: ур. Кре-
стянинскэр, 236

Редакцион
зыдэшыIэр:
385000,
къ. Мыекьюапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
Редакцион авторхэм
къаIихырэр А4-кIэ
заджэхэр тхъапхэу
зипчъагъэкIэ 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэльэу, шрифттыр 12-м
нахь цыкIунэу щытэг.
Мы шапхъэхэм адим-
ыштэрэ тхыгъэхэр
редакцием
зэкIегъэжъыхы.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхыты-
гъэр:

Урысые Федерацием
хэутын Iофхэмкэ,
телерадиокъетын-
хэмкэ ыкIи зэлты-
IэсикIэ амалхэмкэ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
ЧыпIэ гъэгоры-
шапI, зэраушыхы-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушахытырь

ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекьюапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкИ
пчъагъэр
4844

Индексхэр
52161

52162

Зак. 493

Хэутынм узьы-
кIэтхэнэу щыт уахтэр
Сыхытэр
18.00

Зыщикиэтхэгъэхэ
уахтэр
Сыхытэр
18.00

Редактор
шхъаIэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъаIэм
игуадзэр
Мэшлэкъо С. А.

Пшъэдэгъэхъ
зыхырэ секретарыр

Хурмэ
Х. Х.